

Ministerstvo vnitra ČR
Odbor azylové a migrační politiky
Nad Štolou 3,
170 34 Praha

Podatel: S.M.

Narozena:

Státní příslušnost: Konžská demokratická republika

E.č.:

Adresa pro doručování: Pobytové středisko Havířov, Na kopci 5, Havířov – Dolní Suchá 735 64

Návrh důkazu dle § 36 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.
Vyjádření stanoviska dle § 36 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb.

Jako účastník řízení o mezinárodní ochraně (dle definice účastenství vyjádřené v ustanovení § 27 zákona č. 500/2004 Sb. – dále jen „správní řád“) využívám svého práva navrhopvat důkazy dle § 36 odst. 1 správního řádu a vyjádřit stanoviska dle § 36 odst. 2 správního řádu. Svá tvrzení odůvodňuji takto:

Jsem toho názoru, že skutečnosti mnou tvrzené v průběhu pohovoru prokazují naplnění kautely § 12 písm. b) zákona o azylu. Tedy, že mám odůvodněné obavy z pronásledování v mé vlasti z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. Jak vyplývá z mé výpovědi učiněné v průběhu správního pohovoru, je původcem pronásledování stát, tedy Konžská demokratická republika.

Ohledně skutkových okolností odkazuji na svou výpověď učiněnou během správního pohovoru, nicméně ve zkratce uvádím, že můj bratr se v době, kdy sloužil v armádě, odmítl účastnit násilného potlačování nepokojů na východě země a to konkrétně formou výcviku dětských vojáků (v této souvislosti bych ráda upozornila na chybný překlad v protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kde je na straně první uvedeno, že se jednalo o vojáky od 18 let, což je v přímém rozporu s tím, co jsem uvedla ve vlastnoručně psaném vylíčení důvodů žádosti o udělení mezinárodní ochrany). Z tohoto důvodu byl uvězněn, přičemž z vězení se mu podařilo utéct a vycestovat ze země. Státní moc po něm však nadále pátrala a já jsem byla pro své příbuzenské vazby s hledanou osobou vsazena v r. 2005 na dva měsíce do vězení. Při zadržení a uvěznění jsme byla podrobena mučení a krutému zacházení a sexuálnímu násilí. Po propuštění jsem ze země uprchla do Belgie, odkud jsem byla vyhoštěna a dne 16. 5. 2006 jsem se vrátila do země původu. Belgičtí policisté mě předali přímo do rukou konžské policie a já byla následně uvězněna na další bez mála čtyři roky, aniž by proti mně bylo vzneseno jakékoli obvinění. Z vězení se mi dne 29. 1. 2010 podařilo za pomoci pracovnice organizace Voix des Sans Voix uprchnout, abych v České republice mohla následně požádat o mezinárodní ochranu.

Zpráva o stavu dodržování lidských práv v Konžské demokratické republice za rok 2009 ze dne 11. 3. 2010, vypracovaná US. BUREAU OF DEMOCRACY, HUMAN RIGHTS, AND LABOR (2009 Country Reports on Human Rights Practices)¹ v této souvislosti uvádí následující: „Ve všech oblastech země je

¹ Dostupné na <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/af/135947.htm>.

nizká úroveň dodržování lidských práv a bezpečnostní složky pokračují v beztrestném páchání mnohých vážných zločinů, včetně nezákonného zabíjení, únosů, mučení a znásilňování. Bezpečnostní složky se také účastní svévolných zatčení a detence. Vážné a život ohrožující podmínky ve věznicích a detenčních zařízeních, nezákonné prodlužování předběžných zajištění, chybějící nezávislá a efektivní soudní moc a svévolné porušování soukromí, rodinného života a domovní svobody zůstávají i nadále problémem. Bezpečnostní složky také udržují a nabírají dětské vojáky a donucují civilisty k nucené práci“ (důraz doplněn).

Podmínky v konžských věznicích, kterým jsem byla vystavena, jsou velmi kruté a k věznění zde často dochází svévolně, jak ostatně vyplývá i ze zprávy U. S. Department of State: 2008 Human Rights Report: Democratic Republic of the Congo²: „*Policie často svévolně zatýká a vězní osoby bez vznesení obvinění*“. Tato zpráva navíc potvrzuje, že „*[věznice] jsou extrémně přeplněné, nemají žádné toalety, matrace nebo lékařskou péči, a nezajišťují vězňům ani dostatek světla, vzduchu nebo vody*“. Je zde také běžná podvýživa a úmrtí hladem. „*Stráže také vymáhají úplatky od příbuzných či nevládních organizací za to, aby mohli navštívit vězně a přinést jim jídlo a další nezbytnosti*.“ Reportér Ngoy Kikungula wa Maloba, který byl uvězněna pro svůj článek v novinách Le Lushois, popsal tamní podmínky jako „peklo“. V celách o rozměru 7x3 m je namačkáno až 120 vězňů. „*Nebyl tam žádný vzduch. Abyste mohli dýchat, museli jste být poblíž mříží, ale museli jste bojovat, abyste se tam dostali*.“³

Sexuální násilí, které vůči mně bylo taktéž uplatněno, je v Konžské demokratické republice velmi častým jevem a je plánovitě a systematicky používáno také coby válečný prostředek zaměřený na civilní obyvatelstvo⁴. „Podle lidskoprávní organizace ASADHO je znásilňování vězňů v DRC častým jevem.“ Zpráva U. S. Department of State: Congo (Kinshasa)⁵ pak mj. uvádí dostupné statistické údaje, dle kterých např. v roce 2008 došlo v Konžské demokratické republice k 15 996 známým případům znásilnění. Vládní ozbrojené složky pak mají na svědomí 81% z těchto případů v místech bojů a 24% v jiných oblastech země. Odhadem 50% znásilněných žen nemělo přístup k lékařské péči a jen zhruba 2% z těchto případů se dostala před soud. Zpráva dále uvádí, že mnohem více případů ani není ohlášeno.

Státní moc je samozřejmě již ze své podstaty uplatňována na celém území státu, což mi znemožnilo využít možnosti vnitřního přesídlení. Pronásledování ze strany státu navíc bylo mířeno adresně vůči mé osobě. Státní orgány znají mojí identitu a v minulosti mě okamžitě po návratu z Belgie v roce 2006 svévolně uvěznili. Nikdy vůči mně nebyl veden řádný soudní proces. Tím pádem bylo lhostejno, v jaké části území bych hledala ochranu.

Podotýkám, že předmětná zákonná úprava stanoví pro naplnění hypotézy ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu dvě kumulativní podmínky: a sice 1. existenci důvodných obav z pronásledování 2. pro příslušnost k určité sociální skupině. Pronásledování je ex lege definováno

² Dostupné na <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2008/af/118995.htm>.

³ Héritier Maila. Journalist Recalls Disturbing Prison Ordeal. In ACR Issue 210. Dostupné na <http://iwpr.net/report-news/journalist-recalls-disturbing-prison-ordeal>.

⁴ Oxfam International: “Now, The World Is Without Me”: Investigation of Sexual Violence in Eastern Democratic Republic of Congo. Dostupné na http://www.oxfam.de/sites/www.oxfam.de/files/20100414_Nowtheworldiswithoutme.pdf.

⁵ Dostupné na <http://m.state.gov/md2823.htm>.

v ustanovení § 2 odst. 8 zákona o azylu. Důvodné obavy jsou pak neurčitým právním pojmem. Ke splnění první ze dvou kumulativních podmínek hypotézy § 12 písm. b) uvádím, že jsem byla ve své vlasti nezákonně vězněna a to výlučně pro svou rodinnou příslušnost.

Z výše uvedených skutkových okolností dovozují nikoli pouze existenci důvodných obav, ale přímo samotného pronásledování, které spočívalo v porušování práva na osobní svobodu, vyjádřené mimo jiné v čl. 8 Listiny základních práv a svobod⁶ či v čl. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod⁷ či v čl. 9 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech⁸ a v porušení povinnosti zdržet se a zamezit mučení a krutému zacházení, přičemž právo na ochranu před takovýmto jednáním stanoví např. čl. 7 Paktu, čl. 3 Úmluvy či čl. 3 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Přičemž výše uvedené mezinárodní úmluvy jsou vzhledem ke své konkrétnosti „self-executing“ smlouvami, takže se jich může dovolávat přímo jednotlivec. Vzhledem k tomu, že jsem již byla ve své vlasti pronásledována, mám za to, že dle argumentu *ad maiori a minus* splňuji podmínku existence důvodných obav z pronásledování.

Připomínám, že dle znění čl. 4 odst. 4 směrnice Rady 2004/83/ES (dále jen „kvalifikační směrnice“) je správní orgán povinen ve správním řízení vzít v potaz skutečnost, že jsem již byla pronásledována vystavena a mít za splněnou podmínku existence důvodných obav z pronásledování.

Toto ustanovení konkrétně uvádí následující: *„Skutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení újmy se již nebude opakovat.“*

Vzhledem k tomu, že jsem po svém minulém návratu do země byla opět uvězněna a z věznice jsem uprchla, jsem přesvědčena, že možnost opakování pronásledování vůči mé osobě hraničí s jistotou. Je tak dle mého názoru i splněna podmínka testu přiměřenosti, jak jej formuloval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 92: *„Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu (v případě stěžovatele připadá v úvahu zejména uvěznění [...]) je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane [...]“*.

Ohledně splnění druhé podmínky kautely § 12 písm. b) uvádím, že i příslušnost k sociální skupině je neurčitým právním pojmem. Sémantická nejasnost tohoto pojmu je proto odstraňována pomocí soudní judikatury, k tomu odkazuji na konstantní rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu vyjádřenou mimo jiné v rozhodnutí ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. 2 Azs 40/2003:

„Sociální skupina ve smyslu zákona o azylu je společenský útvar, jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může ČR poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k

⁶ Dále jen LZPS.

⁷ Dále jen Úmluva

⁸ Dále jen Pakt.

pronásledování, než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám.“ (Důraz doplněn.)

Nejprve považuji za nutné zdůraznit, že skutečnost, že můj bratr odmítl účast na výcviku dětských vojáků, je evidentní politický projev. Jeho uvěznění pak lze podřadit pod pojem pronásledování dle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice, tedy: *„trestní stíhání nebo trest za odeprání výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající do doložek o vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 2“.* Lze se důvodně domnívat, že výcvik dětských vojáků lze podřadit pod důvody vyloučení dle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice. Svou dezercí se tak bratr stal nepřítelem režimu stejně jako povstalci na východě země. Vládní síly pak postupují proti civilistům velmi tvrdě, protože jsou mezi nimi i rodinní příslušníci povstalců.⁹ Jak jsem již uvedla výše, znásilňování žen je zde využíváno coby válečný prostředek.

Čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice pak vymezuje pojem sociální skupiny následovně:
„Skupina tvoří určitou společenskou vrstvu, zejména jestliže
- příslušníci této skupiny sdílejí vrozený charakteristický rys nebo společnou minulost, kterou nelze změnit, nebo sdílejí charakteristiku nebo přesvědčení, které jsou natolik zásadní pro totožnost nebo svědomí, že daná osoba nemá být nucena, aby se jí zřekla a
- tato skupina má v dotyčné zemi odlišnou totožnost, protože ji okolní společnost vnímá jako odlišnou...“

Má rodinná příslušnost k bratrovi je z tohoto pohledu nezměnitelný charakteristický rys, přičemž se prostřednictvím mého věznění snaží dostat bratra zpět do země. K této problematice Příručka UNHCR v čl. 78 dále uvádí, že *„[p]říslušnost k určité společenské vrstvě může být jádrem pronásledování, protože není důvěra v loajálnost této vrstvy vůči vládě“.* Stát mě tak zároveň vnímá jako odpůrkyni režimu podobně jako rodinné příslušníky povstalců, kterým je bratr (prohlášený za zrádce kvůli neuposlechnutí rozkazu) *de facto* postaven naroveň. Naplňuji tak znaky příslušnosti k sociální skupině jak prostřednictvím nezměnitelného charakteristického rysu, tak i z hlediska sociální percepce, neboť jsem okolím (státem) takto vnímána. Ve shodě s uvedenou definicí sociální skupiny uvádí Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19.5.2005 sp. zn. 5 Azs 63/2004:

„Určitá sociální skupina je tedy skupina osob sdílející objektivně společnou charakteristiku nebo je alespoň takto společností vnímána.“

V této souvislosti bych ráda upozornila, že i samotný rodinný svazek může být považován za sdílenou charakteristiku a tím pádem i základem sociální skupiny, jak plyne z rozhodnutí amerického Board of Immigration Appeals ve věci Acosta (1985) 19 and N 211. Sociální skupinu definoval tak, že *„popisuje pronásledování zaměřené na nezměnitelnou charakteristiku: charakteristiku, kterou buď není v lidských silách změnit, nebo je tak zásadní pro identitu či svědomí jednotlivce, že nemá být nucen ji změnit. [...] Sdílená charakteristika může být vrozená, tak jako pohlaví, barva pleti či rodinné svazky [...]“.*

⁹ Více k probíhajícímu konfliktu např. International Crisis Group: Conflict in Congo. Dostupné na <http://www.crisisgroup.org/en/key-issues/conflict-in-congo.aspx>.

Z výše uvedených důvodů se domnívám, že splňuji podmínky pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu.

Z hlediska případného udělení druhé formy mezinárodní ochrany – doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu doplňuji k výše uvedeným skutečnostem následující:

Ze zpráv Irského centra pro uprchlíky – Ireland: Refugee Documentation Centre. *Democratic Republic of Congo: Information on prison conditions and conditions for those detained in police stations*, ze dne 22. Března 2010¹⁰ vyplývá, že podmínky ve věznicích naplňují požadavek hrozící vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

Cituji: "Podmínky ve většině věznic zůstávají vážné a ohrožující život. Vysoký komisař pro lidská práva (UNHCR) Navi Pillay uvedl, že mezi Březnem 2008 a Březnem 2009 zemřelo ve věznicích minimálně 65 vězňů a řekl, že věznení ve konžských věznicích je samo o sobě často kruté, nehumánní nebo ponižující. V Červnu zemřel jeden vězeň ve své cele v důsledku ubití na smrt. 20. Června během pokusu o útěk z vězení a následné vzpoury v Centrální věznici ve městě Goma, Severní Kivu, 24 vojenských vězňů násilnili 23 žen ve věznici. (...) Samotný Generální tajemník Pan Ki-Mun odsoudil incident a označil jej jako „odstrašující příklad špatného stavu věznic a stupně sexuálního násilí, které postihuje Konžskou demokratickou republiku“."

Skutečnosti uvedené v mých výpovědích svědčí o reálnému nebezpečí vystavení závažné újmy, kterému podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008 sp. zn 2 Azs 71/2006:

„nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho.“

Reálnost nebezpečí vystavení nelidskému zacházení podle článku 3 Úmluvy vyplývá ze skutečnosti, že po návratu do vlasti budu s největší pravděpodobností opět uvězněna.

Samotné svévolné uvěznění bez jakéhokoliv obvinění a řádného soudu na dobu 4 let svědčí o přímém ohrožení mé osobní svobody ve smyslu principu *non-refoulement* podle článku 33 Ženevské úmluvy (Úmluvy o právním postavení uprchlíků) a mým vyhoštěním by došlo k porušení mezinárodních závazků České republiky podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

¹⁰ Dostupné na <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4bc6df72.html>